

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 17340 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHold: Johannes Døper. — Det politiske tyngdepunkt. — Bønn for journalistene. — Sankt Svithun. - 2. juli. — Hvor står Moderkirken? — I kikkerten. — André Marie Ampère. — † In memoriam. Pater Cyriacus Toll ss. cc. — Vår feriekoloni. — Herhjemme.

Johannes Døper.

Vi hører Kristus si om Johannes Døperen: «Blandt dem som er født av kvinner er ikke opstått noen større enn Johannes Døperen —». Men helt forstår vi ikke disse ord. Så sterk og mektig en personlighet Johannes enn er så trenger vi allikevel ikke så dypt inn i hans sjel at Frelserens ord blir selvinnløsende for oss.

Men Gud utvalgte ham til å forberede Kristi vei blandt menneskene. Han gav ham krefter til å motstå alle fristelser til å hevde sig selv som folkets hjelper istedetfor bare å peke på «en annen» — og det ydmyke sinnelag er alltid av en egen gripende skjønnhet og kraft. Johannes var et barn av mange og brennende bønner, som det aldrende ektepar Zakarias og Elisabeth sendte op til Herren og Skaperen. En engel bebudet hans fødsel — og slog hans far med stumhet i mange uker fordi han ikke kunde tro på engelens ord. Gud selv gav ham navn. Så tok han opphold i ørkenen og modnedes under den glødende sol som brente alt overflødig ut av ham så kun morgen var igjen. Kun en eneste vilje levet i ham: å berede Herrens vei. Han frigjør sig fra alt som binder menneskene til dette jordelivs krav — hans drakt er grovest mulig, hans føde bare det enkleste som finnes. Hans eneste beskjeftigelse er å be og meditere i taushet — til han står frem som et rent instrument i Herrens hender. Da går han der hvor Ånden fører ham hen. Helt uventet trer han frem og hans ord brenner som det tørre ørkensand — de trenger inn i sjelene som sciroccoen i husene. Han smigrer og lokker ikke med blidhet og vennlighet — strengt faller hans tale: «Gjør bot!» Dette er hans budskap: kravet om en annen innstilling. Det er ikke noe usedvanlig man skal

gjøre: tolderer må ikke ta større avgift enn den fastsatte, soldatene må ikke utpresse folket og være misfornøiet med sin lønn. Skjærende skarp er han overfor fariseene som tror at bare de kan gjøre Israel stort. Han sier dem at det ikke kommer an på edel avstamning og fornemme forfedre og ikke på den ytre optreden, men på det rette indre sinnelag og på å handle etter dette sinnelag. Øgleyngel kalte han dem fordi de alltid forstod å sno og vende sig slik at de fulgte med som stemningen var hos omgivelsene. Og han hadde rett. Men så lenge folket samlet sig om ham turde de ikke forsøke å røre ham — først senere kom deres anledning, da de kunde gå hemmelige veier for å få ham kastet i fengsel.

Johannes nådde sitt livs høidepunkt da Jesus kom til Jordan og lot sig døpe av ham. Profeten erkjente ved guddommelig inspirasjon at det var Guds sønn som stod foran ham, og derfor nølte han. Men Jesus bød ham røkte sitt kall, ti han vilde gjennom en ytre handling kunngjøre at også han vilde høre til det nye Israel — til det Israel som hadde vendt sig fra de jordiske Messias tanker til de overnaturlige forhåpninger. Inntil denne stund hadde Jesus jo bare vært en almindelig beskjeden borger i Israel — av ytre som alle andre. Men nu vilde han tre offentlig frem og bebude et Guds rike med de sanne Messiahåps oppfyllelse. Derfor fulgte også han «ropet i ørkenen» som forkynte dette rikets komme. Ingen annen er blitt utmerket slik som Johannes da Kristus ved ham sluttet sig til den skare som helt vilde ofre sig for dette rike.

Men med dette hadde Johannes også fullført det vesentligste av sin jordiske oppgave — det stod nu

kun tilbake å dø for dette Guds rike som fordret av menneskene at de skulde omvende sig. Da han uforferdet krevet dette også av den utsvevende kong Herodes måtte han vandre i fengsel — og da han hadde vakt uro i Herodias' syndefulle sjel, måtte han bøte for dette med livet. Således døde «den største født av en kvinne» for en kvinnes laveste instinkt.

Men med sitt blod beseglet Johannes sitt budskap. Han er terskelen mellom det gamle og nye Testamente, terskelen mellom jord og himmel. Alle-rede terskelen er rød av martyrblood, ti også i denne betydning gjelder det at «Himmelens rike lider vold». Johannes viser oss at forkynnelsen av Guds rike er nok til at denne verdens makthavende straffer den med døden — men han viser oss også at denne død er begynnelsen til et nytt liv.

Det politiske tyngdepunkt.

Det ser ut til at Europas politiske tyngdepunkt i den kommende tid vil være forlagt til Italia. Selvfølgelig er det et åpent spørsmål hvilke forbindelser denne unge opadstrebbende kolonimakt vil innlede for å befestе sin stilling i det europeiske statskonsern — men alt tyder på at Mussolini har større mål enn bare seiren over Etiopia. Hans mål ligger på denne side av Middelhavet og det er hans akt å skaffe Italia en så stor anseelse at dets bestemmelse veier tungt til i Europas vektsskål. Il duces militærstrategiske aksjon lar ingen være i tvil om hans hensikter — marsjall Badoglio, hvis feltherretalent har vist sig så klart i den nylig avsluttede krig, er hjemkalt fordi store opgaver venter ham og de nye ministerutnevnelser peker i samme samme retning.

*

Dette gjelder vel særlig ledelsen av de utenlandske affærer — under de nuværende forhold vel den viktigste ministerportefølje fordi den skal ta sig av Italias forhold til England og Folkeforbundet — idet denne ledelse er blitt betrodde Mussolinis svigersønn, den neppe 34-årige grev Ciano. Like før krigens utbrøt virket han som minister for pressen og propagandaen og tok straks etter utbruddet sammen med Mussolinis sønner, alle yngre menn og glødende fascister, ned til krigsskueplassen hvor de med heder opfylte sine plikter. Grev Ciano skal være i besiddelse av stor åndelig bevegelse, et uheldet blick og et inngående kjennskap til forholdene i Vest-Europa.

Men man vet ennu intet om hans innstilling til den internasjonale politikk. I Paris betegnes han snart som franskfiendtlig, snart som engelskvennlig og snart som en begeistret beundrer av det tredje rike — med ett ord: man vet i virkeligheten intet om ham, like så lite som man kjenner noe til de politiske planer som Mussolini innleder med de

siste utnevnelser. Diktaturregjeringer synes å like overraskelser.

*

Men man vet at Mussolini har gjort sitt europeiske medarbeiderskap avhengig av at man ophever sanksjonene. Ryktene vil vite at der på italiensk hold skjer store troppekonsentrasjoner ved de franske og østerrikske grenser og disse rykter holder sig skjønt Badoglio har dementert dem. Men riktignok kommer dementiet etter en officiøs artikkel som hevder nødvendigheten av at Italia er militært beredt til å kunne understøtte sanksjonsspørsmålene med fornøden respektingytende kraft. Det er et sprog som ikke kan misforstås og det blir heller ikke misforstått — man merker tydelig at vinden blåser i retning av at man gir etter for Italias krav. Således har det også i England løftet sig røster for ophevelsen av sanksjonene.

Muligheten for en tysk—italiensk tilnærmelse drøftes meget — og fra fransk hold pointeres at en slik tilnærmelse kan bety enten den rene taktikk og derfor blott være av forbigående art for å få løst sanksjonsspørsmålet — eller en prinsipiell varig innstilling som vil utelukke en forsoning mellom Rom og den lille Entente og mulig medføre at Italia trer ut av Folkeforbundet.

Det franske blad «Populaire» som nu er blitt et slags regjeringsorgan, motsetter sig imidlertid på det bestemteste at sanksjonene opheves med engang — men våger allikevel ikke som før å gå direkte inn for at de oprettholdes. Bladet forfekter den anskuelse at sanksjonene i og for sig ikke spiller noen rolle for Mussolinis utenrikspolitikk. Ett er imidlertid sikkert: opheves sanksjonene har Mussolini vunnet en diplomatisk seier over Europa på høide med den militære over Etiopia. Den nærmeste fremtid vil bringe avgjørelsen av dette spørsmål hvorav kanhende freden i Europa avhenger.

Bønn for journalistene.

«Catholic Herald of India», som utkommer i Bombay, offentliggjør følgende «bønn», som dets chefredaktør og utgiver har anbefalt sine medarbeidere å bruke flittig:

— Hellige Frans av Sales! Du, vårt kvalfulle yrkes skytspatron, forlén oss din kraft, skjenk oss, dine ydmyke tjenere, en smule mere kritisk sans og gi våre lesere noget mindre derav, så våre abonnenter ikke merker våre bommerter, men la dem beholde så megen iakttagelsessevne at de opdager våre fortjenester. Og fremfor alt: Inngi dem sans og respekt for punktlighet, således at de i rette tid og uten vrøvl innbetaler kontingenten!

Sankt Svithun. — 2. juli.

(Samt litt om andre helgner som „gjør veir“.)

Av Sigrid Undset.

Sankt Svithun, biskop av Winchester, har været Stavangers vernehelgen helt siden byen blev biskopssete engang i middelalderen — antagelig omkring aar 1100. Kanske nogen av St. Olav's læsere har undret sig over at biskopskirken i Stavanger blev dedisert til denne angelsakser som ikke var svært meget dyrket i England engang utenfor sit gamle biskopsdøme, eller har hat lyst til at vite, hvad som egentlig er historisk kjendt om St. Svithun?

Det siste er fort fortalt: Han var som sagt biskop i Winchester og døde anden juli 862. Det er alt som vites med sikkerhet om ham. At han skal ha været munk i «gamleklosteret» i Winchester og ha beklædt flere tillitshverv der, som traditionen sier, lyder rimelig. Det kan ogsaa godt være sandt at han har været lærer for kong Alfred den Store, men det er først i en Svithuns-biografi av senere datum det fortælles. Om hvordan han røgtet sit hyrdeembede er det vidnesbyrd godt nok at folket i hans stift blev ved at be sin gamle biskop om hjelp ogsaa efter at han var gaatt ind til Evigheten. Og særlig fattigfolk og syke mente at de hadde oplevet underfulle ting, naar de bad om den døde Svithuns forbøn.

Saa tar legenden fat. Det blev sagt at han selv hadde bedt om at bli begravet hvor regnen kunde falde paa ham og hans grav bli traadt under folkefot. Men den tid St. Ethelwold var biskop av Winchester kom en fattig arbeidsmand til ham og sa, St. Svithun hadde vist sig for ham i et syn og budt ham gaa til biskoppen og hilse, at dersom biskop Ethelwold vilde flytte hans jordiske levninger ind i domkirken skulde han faa se, det var en skat som var mere værd end perler og guld. — Efter den samme legenden maa nu arbeidsmannen enten ha misforstaatt St. Svithun, eller saa maa han ha digtet op dette om synet. For da biskop Ethelwold vel og vakkert hadde truffet alle forberedelserne til St. Svithuns translation — flytningen av helgenliket — saa satte det ind med regn, og det regnet ikke med maate heller. Det høljet vande ned, dag ut og dag ind —. Og det tydet folk slik, at det var St. Svithun selv som av beskedenhet, eller ydmykhet, ikke vilde ha sine jordiske levninger lagt i skrin og sat ind i domkirken, og saa hadde Vor Herre for anledningen gitt ham raadighet over himmelens sluser. Det regnet førti dager og nætter i Winchester. Men St. Ethelwold hadde heller ikke i sinde at gi sig. Da der ikke var nogen utsigt til oplet den førtiende dagen heller lot han St. Svithuns lik grave op, skrinlægge og føre ind i kirken med stor høitidelighet og i øsende, pøsende regnveir. Det var

15de juli 964. Derefter klaret det op — og folk nikket og sa, altsaa hadde de gjettet riktig, det var St. Svithun selv som hadde staatt bak den lille syndfloden i Winchester. Saa laget folk et vers om det. Og det engelske sprog har forandret sig, og England forlot St. Svithuns tro, og St. Svithuns skrin og ben er forsvunnet fra Winchester, men enda sier folk der:

St. Swithin's Day, if thou dost rain,
For forty days it will remain:
Saint Swithin's Day, if thou be fair,
For forty days 'twill rain na mair.

Vi kan oversætte det slik:

Kommer Sankt Svithuns dag med væte,
skal det førti dagers regnveir sæte.
Kommer Svithunsdagen fin og klar
skal vi ha godveir i forti da'r.

Da kong Sigurd Jorsalfar tok til at ældes fattet han en heftig kjærlighet til en stormands unge datter, Cecilia. Han vilde forskyte sin dronning Malmfrid og gifte sig med den andre, og han lot stelle til bryllups paa sin kongsgaard ved Bergen. Biskopen i Bergen het Magne. Kongens ugudelige forsatt gik hardt ind paa ham, og en dag tok han med sig en av presterne sine, sira Sigurd, og gik ut til kongsgaarden. Kongen kom ut og møtte ham, han bar draget sverd i haanden, men han bad biskoppen bli med ind og drikke —. «Mitt erinde er et annet», sa biskop Magne. «Herre, kan det være sandt at I har i sinde at forlate dronningen og gifte eder med en annen —?» «Ja det er sandt, biskop», svarer kongen, og han trutner op i det samme saa han blir blaa i ansigtet. Biskoppen sa: «Hvordan kunde I tænke paa at gjøre slikt i vort biskopssyssel og vityrde Guds hellige kirke og vort biskopsdømme slik? Nu vil jeg gjøre det som er min skyldighet og banne eder dette uraad paa Guds og den hellige apostel Peters og alle hellige mænds vegne». Biskoppen stod rank, mens han talte til kongen, men han bøiet halsen som for at være rede, om kongen skulde hugge til med det løftede sverdet. Sigurd prest (han blev siden biskop i Bergen) fortalte, at kongen tyktes ham se saa frygtelig ut, da han løftet sverdet og kvasset øinene sine i biskoppens, saa presten viste knapt av sig for rædsel. Kongen snudde ind i hallen, og biskoppen gik hjem. Men han saa saa glad ut saa hans glæde smittet paa hvert barn de møtte underveis — de lo og vinket til biskoppen. Sigurd kunde ikke skjønne dette — «at I kan være saa glad, Herre? Tænker I ikke paa kongens vrede — var det ikke det bedste at I saa til at

komme eder bort fra byen?» Biskoppen mælte: «Jeg tror nu ikke at han vil gjøre mig noget — men om saa var? Er nogen død bedre end den, at late livet for den hellige kristendom og for at banne det som ikke sømmer sig for kristne. Nu er jeg glad, for jeg har gjort det som jeg skulde».

Men i byen blev det staak. Kong Sigurd budde sig til at fare fra Bergen, lastet gjestebudskosten ind paa skiber og seilte til Stavanger, — han vilde gjøre brylluppet der.

Biskoppen av Stavanger het Reinald, han var engelskmand. Han gik til kongen og spurte om det var sandt at han tænkte gifte sig med en annen kvinne, skjönt han hadde en dronning i live. Kongen sa, ja det var det. Biskop Reinald svarte: «Om saa er, da vet I, konge, hvor hardt slikt er forbudt for ringere mænd. Men det er likt til at I tror I kan tillate eder slikt, fordi I har større magt, men det er saare meget mot ret og skjel, og jeg vet ikke hvi I vil gjøre det i vort biskopsdømme — vanvyrde Guds budord og den hellige kirke og vort biskopelige embede slik. I har vel tænkt da, at I vil lægge meget gods til bispesetet her og paa den maa-ten bøte Gud og os for dette lovbrudd?» Da mælte kongen: «Bare ta godset du. Saare ulikt bærer dere dere at, du og biskop Magne». Kongen yndet ikke biskop Reinald mere end den som hadde nedlagt forbud. Saa giftet kong Sigurd sig med Cecilia.

At biskop Reinald befattet sig videre med saken, eller at kongens forbindelse med Cecilia blev velsignet eller godtatt av Kirken, staar ingen steder. Forholdet blev like lovlig eller ulovlig for det, for et egteskaps juridiske gyldighet hadde det den tiden ingen ting at si, om det var blit kirkelig velsignet. Efter sagaerne er det klart at biskop Reinald tvettet sine hender — han hadde gitt kongen en advarsel og fandt, at dermed hadde han gjort nokk. Og saa tok han bøterne. Nogen glimrende figur gjør visselig ikke biskop Reinald — endda mindre på bakgrund av sin embedsbrors, den tappre biskop Magnes, eksempel.

P. A. Munch mener at disse hændelser maa sættes til ca. 1128. Paa den tiden var Sigurd Jorsalfar syk paa sindet, med periodiske anfald av akutt galskap. Men mot de mænd som hadde mod til at staa op og hindre ham i at gjøre det som var syndig eller uværdig, naar anfaldene var over ham, viste han efter hvad sagaerne fortæller, storsindet taknemlighet. Hadde biskop Reinald optraadt mere energisk hadde han kanskje kunnet forhindre kongens bryllup med Cecilia.

Hans sildige kjærlighetshistorie endte trist og saa. Da hans siste sykdom tok en alvorlig vending bad kongens venner ham sende fra sig den kvinnen som han hadde faatt paa en saa ulovlig maate, og Cecilia selv sluttet sig til dem — bedst for ham, sa hun, om han lot hende fare. «Det kom mig ikke i hugen — at du vilde forlate mig, du som de andre», sa kongen og snudde sig fra henne, blodrød i ansigtet. Efter dette tiltok sotten, og han døde snart efter.

Det edelmødige og retsindige i Sigurd Jorsalfars natur hadde ikke vist sig klarere i noget forhold end overfor Harald Gille, den eventyrlige halvbroren fra Irland som tørnet op i Norge henimot slutten av kongens levetid. Efter Sigurds død gik Harald Gille fra alle de løfter som han hadde gitt broren. Vi husker hvordan kampen mellem ham og brorsønnen Magnus endte — Sigurd Jorsalfars søn blev overgitt til farbrorens træller, skjendet, blindet og fothugget. Derefter blev han sat ind i Nidarholm kloster. (Forts.).

Hvor står Moderkirken ?

En diskusjon om religion og politikk.

I «Tidens Tegn» har det vært en diskusjon om ovennevnte emne, foranlediget ved et spørsmål fra Ronald Fangen. Uten å ville angripe den katolske Kirke fremkom Fangen med en rekke ankepunkter som for det meste gikk ut på at Kirken skulde ha alliert sig for meget med enkelte lands eller partiers politikk og dermed ha tapt av syne sin egentlige opgave: å føre menneskene til Kristus. Fra katolsk hold svarte mgr. Irgens, men dessuten kom det et innlegg fra Lars Eskeland, som vi her gjengir in extenso, da det utvilsomt vil interessere «St. Olav»s lesere:

Kjære Ronald Fangen!

Det er eit og anna i stykket Dykkar «Hvor står Moderkirken» som eg vil svara på, i tillegg til det som mgr. Irgens alt har sagt.

Noko av det som eg trudde Oxford-rørsla kunde hjelpe til med, var å få ein ende på dei vonde klagemåli imot Moderkyrkja, frå gode og mindre gode nordmenn. Det har ofte vore noko langt verre enn klagemål. Men eg vil likevel bruka eit so mildt ord.

Møtet med Dr. Franck Buchman styrkte meg i den gode voni. Det var på Voss. Han kom og helsa på meg. Eg takka for det, og sa: «Det er best eg segjer med ein gong at eg er katolikk». — «Eg veit det», sa han. «Men vi er då like gode vener for det. Eg er svært glad i katolikkane, og det er ikkje lenge sidan eg var hjå paven (han sa the holy Father), og vi hadde ein utifrå god samtale. Til slutt velsigna han meg».

No nyleg las eg ei engelsk Oxford-gruppe-bok med eit reint hugtakande stykke um eit møte mellom ein gruppemann og ein jesuitt-pater. Det var verkeleg tvo kristne som møttest der, og ingen av deim reiste nokon mur av mistanke framfor den andre.

At Oxford-gruppene vil ha eit slags skriftemål, gjer visst og sitt til at dei ser på den katolske Kyrkja med milde augo.

Og likevel kjem De, kjære Fangen, med eit åtak på Moderkyrkja som det er sårt for kvar einaste katolikk å lesa, for di det skil seg so lite ut frå vanlege klagemål, og nett no då det må vera so klart som det er råd med at kristne frå alle kantar bør stå saman og ikkje fyrst og fremst halda forhøyr over ein annan med klagemål i sør og nord.

Men når De spør kor Moderkyrkja står i det eine og det andre, so må eg segja det undrar meg storleg at De synest det høver å spyrja so. De har høyrte det eine og det andre, segjer De. Men De gløymer å segja kven De har hørt det av. Og det er berre det som ein treng vita. For elles er det råd å høyra og lesa allslags vondt um Moderkyrkja. Og det er lite rimeleg at det vil verta annarleis. Men kven er det som segjer det?

Det kom nyleg ein mann inn på eit bibliotek i ein av dei største byane våre og spurde um dei hadde katolsk litteratur. Ja då, det hadde dei. Han bad um å få låna ei god og påliteleg bok um den katolske kyrkja. Det skulde han få. Og dei kom fram med «St. Peters Himmelnøkler» av Martha Steinsvik. Ikkje sant, det var god rettleiding? Når mannen var ferdig med boki, so kjende han Moderkyrkja — etter den verste skandalisering frå dei verste skandalskrivarar.

Kven er det som har fortalt at paven ikkje har tala mot krigen i klåre ordlag? Dersom De har lese hans egne talar, so kan De ikkje vera i tvil. Dei italienske bladi var heller ikke i tvil. Men dei forfalska talane hans, så Osservatore Romano måtte protestera. Og elles må alle sanningskjære menneske vedgå at det har aldri vore tala sterkare imot krigen enn frå St. Petri stol den siste mannsalderen, ikkje minst no dei aller siste åri. Minnehøgtidi i Lourdes for eit par år sidan vart gjort til den største fredsdemonstrasjon som verdi har set, med eit møte av 250000 menneske frå alle kantar av jordi. Og i tale etter tale og opprop etter opprop har paven både fyrr og sidan arbeidt for freden.

Men det har vorte tagt i hele eller tilrengt i den store bladheimen utanfor kyrkja. Reine meistrar i tilrengjeng og forfalskning av alt som vedkjem den katolske kyrkja er ei stor mengd av frimurarbladi, marxistbladi, og sume av sektene, t. d. adventistane. Vi er ikkje reint burte her på berget heller i so måte. Les berre skriftene av ingeniør Albert Hjort, um De har tid til det, so skal De sjå.

Kven var det i Portugal som fortalde Dykk um intoleransen hjå dei katolske prestane der? Gjekk De til prestane sjølve og tale med deim? Det skulde De ha gjort, so hadde De aldri kome til å skrive dette klagemålet mot Moderkyrkja. Eg hadde aldri høyrte anna enn vondt um den katolske kyrkja — fyrr eg vart katolikk, vondt av alle slag. Men eg skyna at det ikkje kunde nytta å sankta opplysningar hjå motmennene. Eg måtte gå til kyrkja sjølv. Og det biletet eg då fekk var so uendeleg ulikt det som fiendsmennene gav av henne at det var som når eit fagert målarstykke vert tilsulka og skamfare so det ikkje er attkjennande.

Eg høyrde og dette um intoleransen og fordømingi av andre kristne — her heime. Men reint annarleis vart det når eg tala med katolikkar, prestar og lekmenn. Då vart det ingen ting att av dette. Det var alle stader samleis, i Frankrike, Tyskland og Italia. Det er reint merkeleg, dersom dei katolske prestane i Portugal skil seg so reint ut frå brør-

ne sine i dei landi eg har nemnt, og eg trur det ikkje fyrr De kann fortelja at De har det frå prestane sjølve.

Men vil De, kjære Fangen, sjå fullgyldige døme på intoleranse og hard dømesykja, so kann De koma innum til meg ein gong. Då skal De få sjå ei samling av aktstykke so fælslege at De tvillaust aldri har drøymt um at fordom og fanatisme kunde syna seg soleis i vår tid og i vårt land.

Er det noko kvart kriste menneske burde vera overtydd um, so må det vera det at Moderkyrkja er den faste bergbyggnaden som aldri kann brotna, fordi trui på Jesus Kristus, sann Gud og sant menneske, er meir urikkelig for kyrkja enn noko vi elles veit um i verdi. Alt anna kan falla og skiplast. Men denne underfulle byggnaden som heiter den katolske Kyrkja, brotnar aldri. Dårlege tenarar kann ho ha, reine svikarar. Og ho har havt mange framigjenom tidene, prestar og bispar, og endåtil pavar. Ho lid vondt av det. Men ho døyr ikkje, og det er fordi ho ikkje er ein skapnad av menneske. Ho er ikkje ein organisasjon i vanleg meining, so som De ser ut til å tru. Ho er ein guddomeleg skapnad, ho er oppbygd med Guds egne hender. Hadde det ikkje vore so, — hadde menneske kunne øydelagt henne, so hadde ho vare øydelagd for lenge sidan, so det ikkje hadde vore stein tilbake på stein.

Men kor vonde tidene har vore, — kor mykje kyrkja har lide av vener og uvener, so står ho like vel — i evig ungdom og urikkeleg majestet, fordi ho alltid byggjer og må byggja på Jesus Kristus og aldri kann skilja seg frå han. Kor mange som svik og kor mektige dei er, so kann kyrkja sjølv, kyrkja som Moder, aldri svika. For Herren sjølv har gjort seg til eitt med henne, so ho har guddomelege krefter.

Um det er rett, som De trur, at paven vil kryna den nye etiopiske keisaren, det veit eg ikkje. Men eg trur det ikkje fyrr det har hendt. Til dess bør De og tvila, kjære Fangen. Når det har hendt, skal vi talast ved. Hugsa på at paven kan ikkje dementera alle vondord som sviv. Då fekk han ikkje anna gjera.

Ver på det beste helsa frå Dykkar vyrdsame
Lars Eskeland.

7 kikkerten.

I «Urd» for 13. ds. leser vi en artikkel: Ved himlens telefoncentral, hvor forfatteren A. B. lar Mussolini overfor St. Peter påberope sig at han i sin krig i Etiopia var utstyrt med Pavens velsignelse. Det er nok så at det i denne verden ikke er så vanskelig både å bedra sine medmennesker og å utspre falske rykter om dem. Men A. B. må vite at hinsides nytter det ikke å frembære falsk vitnesbyrd mot sin næste, ikke én gang mot PAVEN.

André Marie Ampère.

Et hundreårsminne.

Den 10. juni i år var det hundreårsdagen for den berømte vitenskapsmann Ampère's død — han blev født i 1775 — og man tør vel trygt si at hans navn i vår elektricitets tid er kjent i de tusen hjem uten at det dermed er sagt at han selv er kjent. Hvad «en Ampère» er vet alle husmødre, men de ferreste vet at betegnelsen skriver sig fra ovennevnte vitenskapsmann, hvis minne blev feiret i år i Frankrike med store høitideligheter under deitagselse av 20 nasjoner og 8 vitenskapsselskaper og med foredrag av Frankrikes mest fremragende vitenskapsmenn. Festen fant sted i Ampères fødeby Lyon, hvor Ampère hadde sin første virkekrets. Den blev feiret på forskudd i begynnelsen av mars, for å øke attraksjonen til Lyon-messen, som blev holdt på den tid, om enn dagen egentlig er den 10. juni.

Ampère vokste op i en liten landsby i nærheten av Lyon ved navn Poleymieux au Mont d'Or, hvor hans far som var en velhavende Lyonerkjøpmann, eiet et lite landsted hvortil han trakk sig tilbake på sine eldre dager. I Poleymieux er nu innrettet et Ampèremuseum i familien Ampères gamle bolig. I dette hus som ligger idyllisk i en frukthave med en linde-terrasse foran, er der samlet hvad der finnes av minner efter den store vitenskapsmann.

Ampères navn er i første rekke knyttet til den del av elektroteknikken som betegnes som elektrodynamikken og som omhandler lovene for de elektriske strømmers gjensidige innvirkning på hinannen.

Den viktige og avgjørende impuls til sine forskninger på dette område fikk André Ampère gjennom H. C. Ørsted's merkelige opdagelse i 1820: Magnetrådens og den elektriske strøms gjensidige innvirkning på hinannen. Ørsted konstaterte en dag da han stod og eksperimenterte med den elektriske strøm, til sin forbauselse, at en magnetnål som befant sig under ledningen beveget sig, gjorde «utslag». Ampère tok straks fatt på å utrede den mystiske sammenheng mellom magnetnålen og den strømførende tråd, og det lyktes ham i løpet av meget kort tid å opstille de såkalte «ampèreske lover» og den bekjente «ampèreske svømmeregul», som fastslår hvordan magnetnålen beveger sig i forhold til strømretningen. Herved var der lagt en viktig grunnsten for elektroteknikkens videre utvikling, og grunnen var forberedt for Faradays epokegjørende opdagelse av den elektromagnetiske induksjon som fant sted i 1831, og gav støttet til den «elektrisitetens æra» i hvilken vi nu befinner oss.

For å ære Ampères minne blev den internasjonale enhet for den elektriske strømstyrke, i året 1881 benevnt efter ham. André Ampère vant sin verdensberømmelse gjennom sine opdagelser på elektrodynamikkens område, men han var likesom James Watt, dampmaskinens oppfinner (hvis navn imidlertid også er blitt knyttet til elektroteknikken,

idet Watt nu er betegnelsen for den elektriske kraftenhet) — en universal begavelse og en polyhistor. Han foreleste ved Ecole Polytechnique i Paris, ikke alene over matematiske og fysiske temaer, men også over astronomiske og filosofiske. Han var dertil vel bevandret i klassikerne.

Men det største ved ham var hans egen personlighet, slik man lærer den å kjenne gjennom hans etterlatte dagbok og hans store korrespondanse. Ti han var en kristen i ordets fulleste forstand, en eksemplarisk katolikk i hele sin ferd. I kirken les Carmes i Paris feiret man hans dødsdag ved en minnehøitidelighet hvor både kardinal Verdier og kardinal Baudrillart var tilstede, og ved den leilighet holdt mgr. Marmottin en tale, av hvilken vi hitsetter følgende:

«Ampères korrespondanse som nu er offentliggjort, vidner om hans dype tro og om den utvikling som hans ånd gjennomgår under de mange års vitenskapelige studier, idet han stadig vokser i forståelse av de guddommelige ting og sin gudserkjennelse. Følg ham på hans ydmyke vei — den ydmykhet som er den sikreste og hurtigste vei til sannheten — se hvorledes han frigjøres fra sig selv og blir så «fattig i ånden» som fullkommenhetens vei for såvel genier som de ganske små foreskriver. «Det blev nødvendig for mig å befri mig for selv det minste ønske om å vinne heder og ære, fordi der blandet sig hovmot i det», sier han. Han nådde den sanne viden og han utøvet den. Her i denne kirke så Ozanam ham ofte, halvt skjult bak en pillar, berosenkransen mitt blandt en skare fattige kvinner. Denne mann, som visste mere om Guds skaperverk enn de fleste andre og var trengt langt inn i dets hemmeligheter, tok sig en dag mitt i et intens arbeid med et problem med begge hender til hodet, idet han overveldet utbrøt: «Hvor Gud er stor. Ozanam, hvor Gud er stor!» Denne mann som hadde lidt meget og som bedre enn andre hadde erfart tingenes forgjengelighet, knelte her på dette sted — som Pascal har gjort for ham — og tilbad Gud-mennesket skjult i Sakramentet og påkalte Marias forbønn som et barn. Hver morgen kom han til Messen — og det var for ham ofte som Gud talte direkte til ham.

I dette lys må vi se den store Ampère og presentere ham for menneskene i vår tid, for dem som ikke kjenner til annet lys enn sin egen forstands og derfor ler av alt overnaturlig — for alle som vel tror på Gud, men ikke på Kristus — for alle som ikke er ydmyke nok til å be og bruke sakramentene. Vil de ikke lytte til vidnesbyrdet fra en av verdens største vitenskapsmenn? Tror de sig større og verdigere enn ham?

Øg dersom noen fester alle sine håp til jorden og krever lykken for sig og sine bare av den, vil jeg be dem overveie disse ord av Ampère: «Jeg tror mer enn noengang at kristendommen er den lov som hele menneskeslekten bør rette sig efter. Men å praktisere denne ophøiede «dårskap», som St. Paul sier, denne opofrelsens og kjærlighetens religion

krever alle våre krefter. Mitt eneste mål er å være nyttig, men nyttig i dette ords guddommelige betydning. Å fullkommengjøre mig selv og hjelpe andre til dette er den tanke jeg alltid har festet i mitt sinn. Alt som ikke tjener dette mål utelukker jeg av mitt liv og jeg vil ikke arbeide på noe, ikke lære noe, ikke føle noe og ikke frembringe noe som ikke fører til dette». Kan man forestille sig en vakrere livsplan? Og en som er mer aktuell også for oss? Han hadde mange lidelser å gjennomgå selv, men hans største lidelse var at han ikke alltid kunde befri andre for deres byrder og hjelpe dem å bære sin skjebne. I vår egoistiske tid lyder slike ord helt fremmede. «Dersom jeg eide alt det i verden som kunde skjenke mig lykken, så vilde jeg dog mangle alt: at andre var lykkelige!» Hans liv var stadig viet familien, vennene, de fattige og ungdommen i arbeid for å skaffe dem den lykke han selv ikke hadde — og etter hans død blev der sagt: «den som kun kjenner Ampère som den store videnskapsmann, kjenner kun den minste del av ham: dersom han tenkte meget, så elsket han dog mer — og hans hjerte var ennu større enn hans altomspennende intelligens».

Allerede 46 år gammel var han utslidt og hans inspeksjonsreiser over hele Frankrike blev ham en eneste pine. På den siste blev der spurt til hans helbred og hurtig svarte han: «Der tales alt for meget om min sundhet, mens der mellem menn kun burde tales om de evige ting eller om hvorvidt man er nyttig for menneskene». Og med Bréden, den venn som hadde spurt, begynte han nu den lange samtale som man har kalt Ampères testamente. Han syntes å være Gud meget nær, han erkjente så mange av livets store problemer ut fra et ophøiet plan og han behandlet de store linjer som knytter alle videnskapsgrener sammen på en åndfull og helt inspirert måte. De hadde alltid vært hans livs store problemer — nu så han dem i lyset fra det høie hvorved alt fikk uanet betydning og verdi.

Han nådde til Marseille hvor han døde langt fra alle sine kjære, men nær Ham som han hadde møtt under den hellige Kommunion også denne påske.

På hans grav på Montmartre leser vi: «Han øket den menneskelige viden . . . som sann kristen elsket han menneskeheten og var enkel og stor». I disse ord har vi hele Ampère. Jeg vet at min tale er ufullstendig og jeg kanhende burde ha drevet mer ved Ampère som den store videnskapsmann, men dere må tilgi at jeg har foretrukket å vidne om ham som kristen. Ti i den forening av videnskap og tro, som blev virkeliggjort i en mann som Ampère, har vår religion sitt gledeligste vidnesbyrd. Jeg vet ikke om ikke Ampère er et av de største genier som har eksistert — mange betydelige videnskapsmenn har i det minste sagt det. Men jeg vet at han har skrevet: «Denne verdens ting forgår og hvis du bare ernærer dig av dette forgjengelige, vil også du forgå. Men Guds sannhet blir evig, og ernærer du dig av den, vil også du leve evig. Ar-

beid i bønnens ånd — studer denne verdens ting, det er din standsplikt — men bruk bare det ene øie, ti det annet må stadig være festet på det himmelske lys. Hør på de kloke, men bare med det ene øre — det annet skal alltid være rede til å lytte til din himmelske venns røst». — Dette er Ampère».

In memoriam,
Pater Cyriacus Toll ss. cc.

Fra Simpelveld (Holland) er kommet sørgebudskap om at forhenværende sogneprest for St. Olavs menighet i Trondheim, velærverdige hr. pater Cyriacus Toll, ss. cc., er avgått ved døden natten fra 15. til 16. juni. Kort tid i forveien hadde et usedvanlig høit blodtrykk varslet ondt. Lægeundersøkelsen konstaterte en nyresykdom, som dessverre var så langt fremskreden, at paterens liv ikke mer stod til å redde. Han mottok Kirkens hellige sakramenter og hensov fredelig i Herren.

Med Pater Toll er en prest gått fra oss som i mange år har stått i Kirkens tjeneste her i Norge. Det er den første døde blandt presteskapet som vårt Apostoliske Prefektur har å beklage. Født 1881, presteviet 1910, kom pater Toll til Norge under biskop Fallize i året 1920. Etter kort tids virksomhet som rektor ved Vårfrue villa pr. Oslo, blev han utnevnt til sogneprest for St. Petri kirke i Halden. Dette embede innehadde han i ti år. Da Norges Apostoliske Vikariat i 1931 blev opdelt i tre kirke-distrikter og Picpuspatrenes prestekongregasjon fikk overdradd Mellem-Norges kirke-distrikt gikk pater Toll som medlem av samme kongregasjon over til det nye kirke-distrikt og blev utnevnt til sogneprest for St. Olavs kirke i Trondheim. Hans svekkede helbred tvang ham til å trekk sig tilbake etter 3 års virksomhet i Trondheim. Han forlot Norge, men fulgte alltid med levende interesse med i misjonens utvikling. Ennu i påsken d. å. ga han uttrykk for sin lengsel etter å kunne vende engang tilbake til Norge. Så utbrøt sykdommen for alvor og avgjørelsen falt hurtigere enn man kunde tenke.

Efterretningen om hans bortgang blev mottatt i Trondheim's menighet med stor sorg. Den gode prest var ikke glemt. Må Herren gi sin tro tjener den evige hvile og fred være over hans minne!

Cyprian Witte.
Apostolisk prefekt.

Vår feriekoloni.

Rettelse. Ved en skrivefeil var der i forrige uke notert innkommet kr. 10,— for meget. Innkommet var altså kr. 165,— og totalsummen blev da kr 342,—.

Dr. X	kr. 20,—
A. T.	» 15,—
Fru C. C.	» 10,—
M. K.	» 50,—
M. L.	» 15,—
N. N.	» 10,—
N. N.	» 10,—
N. N.	» 10,—
L. I.	» 50,—
V. & F. W.	» 5,—
N. N.	» 8,—
N. N.	» 5,—
Z.	» 5,—
Dir. Gm. Tønsberg	» 200,—
B. G.	» 5,—

Fra o. m. 16/6 t. o. m. 22/6 kr. 418,—
Tidl. innk. » 342,—

Ialt kr 760,—

Barna møter 27/6 kl. 10, St. Halvard, Urtegt. 29.

Herhjemme.

Oslo. — St. Elisabethkongregasjonen hadde retrett d. 16., 17. og 18. juni. Den blev ledet av pastor dr. Gorissen og der var kun en mening om de tankevekkende og gripende foredrag, hvis innhold preget sig dypt og uforglemmelig i sinnene, ikledd som det var i rammende bilder. Vi husmødre vil sikkert erindre og legge oss på hjerte f. eks. en uttalelse som: «fra en egoist til en tyrann er der kun et par skritt — men fra en selvforglemmende husmor til en helgen er der også kun et par skritt». Vår takknemmelighet blev også vakkert formet av prefekten, fru Sutter, under fellesfrokosten på Jesu-hjerte-festen. Med sin vanlige elskverdighet hadde mere Zoé stillet kapellet på St. Josephsinstitutt til disposisjon og søstrenes skjønne kor sang den siste kveld under den avsluttende andakt. Likeledes utførte de den musikalske del av gudstjenesten om morgenen på Jesu-hjertedagen, som hadde samlet en mengde mennesker og hvis høitidelighet blev enn mer forhøiet ved de deilige sange som søstrene sang til søster Reginas orgelledsakelse. — Ved fellesfrokosten lå der til hver av deltagerne et eksemplar av kongregasjonens spesielle søster Margrethe Maries lille bok, «Min sjæl høllover Herren», hvilken vakte stor glede og takknemlighet. Foruten prefekten takket også præses mgr. Irgens pastor Gorissen for hans innsats under retretten.

Oslo. — Eksamensfestene blev innledet av St. Sunniva-skolen, som d. 20. ds. samlet elever med pårørende og interesserte til avslutning i gymnastikklokalet efter at først

alle elevene hadde overværet messen kl. 9 i St. Olavskirken. Også hs. høiærv. biskopen var tilstede sammen med en fyldig representasjon av det herværende presteskap. Man fikk nu høre på elevenes forskjellige ferdigheter i sang og deklamasjon og som vanlig måtte man særlig beundre barnas gode behandling av tysk, fransk og engelsk. Innimellem opieste sognepresten karakterene hvorav mange var «særdeles» og blev mottatt med applaus. Efterpå talte sognepresten om den menneskelige vilje og betydningen av at man er noe fremfor bare har tingene og hvorledes det er viljen som bestemmer et menneskes verdi. — Man besø nu elevenes håndarbeidsutstilling som som vanlig var imponerende, allsidig og vakker. I et værelse for sig selv blev instituttbarnas arbeider utstillet og det er synd å si at de står tilbake. Beundringsverdig hvad de har fått ut av sine fritidsstunder!

For St. Olavs menighetsskole og gutteskole var eksamensfesten søndag d. 21 efter høimessen og den avholdtes i bispegårdens festivitetslokale — også i nærvær av biskopen, presteskapet, barnas slekt og venner samt en stor del interesserte fra selve menigheten. Og rett skal være rett: det blev en aldeles utmerket prøve på hvad dyktig undervisning kan opnå når den formår å vekke barnas bevissthet om hvad de sier og gjør så de ikke bare som små papegoier efterplaprer en tillært kunnskap, men virkelig tilegner sig dens innhold. Efter at sognepresten hadde oplest karakterene meddelte han at fra det nye skoleårs begynnelse vil St. Olavs menighetsskole bli innlemmet i St. Sunniva-skolen hvilket vil bety en stor forbedring. St. Olav gutteskole vil fortsette, men nu fordeles i to klasseværelser og St. Josephssøstrene har velvilligst stillet en lærerinne til disposisjon for en times daglig undervisning. Hs. høiærv. biskopen avsluttet festen med en takk til skolens lærerkrefter og en påminnelse til foreldrene om å støtte dem i deres forhold overfor barna. Til sist lyste han velsignelse over alle de tilstedeværende.

Oslo. — Østre Akers folkeskoler avholdt en meget interessant utstilling på Østensjø folkeskole av elevenes arbeider og navnlig vakte metallsløiden stor og berettiget oppmerksomhet. Det er de første skoler i landet som har innført metallsløid på sin arbeidsplan og resultatet er meget tilfredsstillende. Undervisningen meddeles av lærer ved Oslo Fag- og Forskole G. Geist, og guttene er så interesserte at der ikke er blitt forsømt en eneste time skjont noen hadde nokså lang vei å gå. Utstillingen omfattet såvel leselamper som lysekroner, armstaker, funktisstoler og -bord og da elevene får ta tingene med hjem efter skoleårets slutt er ikke foreldrene de minst tilfredse.

Arendal. — Vår lille menighet har hatt Hollenderbesøk. Pater Leos 2 søstre kom herop for å besøke sin bror og samtidig vilde den ene søster få sin brudevigsel ved sin brors hånd. Menigheten hadde i lengre tid med spenning ventet begivenheten, og da dagen endelig oprandt fikk vi en av våre store festdager. Brudeparret tok våre hjerter med storm og alt forløp så vakkert og høitidelig. Brudetalen, der blev holdt både på hollandsk og på norsk, var stemningsfull og alvorlig. Brudgommen så tillidvekkende og god ut og hans bukett til bruden av deilige hvite liljer, der fylte hele kirken med sin duft gav ham enn et plus, ialfall fra kvinnenes side. Herlig var det også å være vidne til, at deres første måltid på bryllupsdagen var Herrens hell. legeme. Ja, av og til føler man mere enn almindelig inderlig glede over at være katolikk. (Leste nettop i «Morgenbladet» Hambros citat av Chesterton: «Jeg liker bedre katolikernes burgunder enn calvinisternes sure eddikvin»). — Siden fik vi ved en liten menighetsfest anledning til å lære de hollandske gjester litt bedre å kjenne, og dette bidrog enn mere til vår gode mening om dette land og folk.

J. H.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri, Oslo.